

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput I. (a) Alexand. III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

TITVLVS XLII.

De Baptismo, & ejus effectu.

CAPUT I.

(a) Alexand. III.

SI quis puerum ter in aqua (b) immerferit in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Amen; & non dixerit: Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti: non est puer baptizatus.

NOTÆ.

(a) **A**lexander III.] Ita etiam legitur in secunda collectione, *sub hoc tit. cap. 1.* nullibi tamen exprimitur cui rescribat Pontifex; rectè tamen Illustrissimus Mantique *tom. 3. annal. anno 1176. cap. 6.* existimavit rescribere Alexandrum Pontio Episcopo Claromont. qui ex Abbate Clarevalleusi assumptus fuit ad eam Ecclesiam. Ut autem hoc facilius suadeatur, & præsentis Decretalis occasio agnosceatur, sciendum est, morem illum in Gallia invaluisse, ut cum in casu necessitatis aliquis laicus baptismum ministrabat, illa priora verba, *Ego te baptizo*, non proferret, forsan modestiæ causâ, ea ministris ordinariis, & sacris reservans: & ita tantum infantes mergebant in aquam ea verba proferentes: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.* Quare cum quidam laicus filium ita baptizasset, ex ea muliere susceptum, cum qua contracturus erat matrimonium, dubitavit an impedimentum cognationis spiritualis matrimonium impediens inde contraxisset? Consuluit proprium Episcopum, Pontium videlicet Claromont. qui duos egregios, & perdoctos viros tunc in Gallia florentes, Mauricium videlicet Parisiensem Episcopum, & Stephanum tunc Abbatem S. Eburnii, mox sanctæ Genovefæ, demùm Episcopum Tornacensem consuluit sequentibus litteris, quæ reperiuntur inter epistolas Stephani Tornac. cum epistolis Joannis Sarisbar. in hæc verba: [Reverendis in Christo Dominis, & Patribus suis; Mauricio, Dei gratiâ Parisiensi Episcopo; & Stephano, sancti Eburnii Abbati: Pontius eadem gratiâ Claromontensis Episcopus, salutem, & totius dilectionis obsequium. Vobis duobus specialiter fidem nostram ducimus referendam, quos spiritualis commendat affectus dilectionis, quem erga vos habemus; & specialis intelligentia Scripturarum fructuosos reddit, & commendabiles apud omnes. Homo iste præsentium lator, quandam olim foeminam amabat, quam quidem desponsaverat, sicut ipse dicit: sed prius, quàm eam acciperet uxorem, fecundavit eam. Cum igitur puer natus esset, nec posset statim Sacerdos ad baptizandum eum congruè reperiri, pater

ejus immerfit eum aquâ, dicens: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Et hæc est pessima consuetudo in terra nostra, ut in talis necessitatis articulo dicant: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti; nec totam expriment verborum formam, quæ debet exprimi in baptismo: quod undaizare vocant. Quærimus ergo, utrum istud Baptismus sit, vel utrum puer postea debeat baptizari? utrum etiam homo iste mulierem illam accipere valeat uxorem, quoniam boni satis esse testimonii perhibetur: & rogamus dignationem vestram, ut per litteras vestras de his omnibus certificetis nos. Valet.] His litteris acceptis Mauricius senex breviter quidem, sed solidè respondit; neque ad utrumque dubium, sed ad primum: quippe statutâ Baptismi nullitate, noverat utrum resultaret impedimentum: litteræ autem ejus, quæ immediatè sequuntur, ita habent: [Reverendissimo Patri & Domino Pontio, venerabili Claromontensi Episcopo: Mauricius Parisiensis Ecclesiæ humilis Minister, salutem, & obsequii plenitudinem. Super quo Celstudo vestra nostram consuluit parvitatem, breviter respondemus: Quia in quem modum forma Baptismi tradi, vel recipi debeat, Scripturarum divinarum auctoritate, & Sanctorum Patrum testimonio traditum habemus in hunc modum, scilicet: Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti; & tanta est verborum vivacitas, ut nihil immutari, nihil innovari oporteat: nisi verè tota hæc verba simul à quocunque, & quacunque lingua proferantur, Baptismus esse non credimus. Quia ergo, sicut litterarum vestrarum testimonio cognovimus, præsentium lator in submersione filii sui, Ego baptizo, & Spiritus sancti protulit, Baptismus non fuit; & ideo puer ille baptizandus est, quia Baptismus nunquam suscepit. Itaque de reliquo nulla superest quæstio. Vale.] Ita Mauricius, Longiori epistolâ Stephanus respondit, contrariam partem adstruens, opinionis captandæ, si cum Mauricio inciperet contendere; an veritatis statuendæ causâ, dubium: certè in re nondum adhuc definita adeo subtiliter, ut Pontius perpensis ejus

rati-

rationibus, auctoritatibusque, Alexandrum censuerit consulendum. Potro ejus responsum in epistola, quæ est ordine quinta, ad veramque questionem (namque valor Baptismi præsuppositus secundæ locum dabit,) hæc habet verba: [Sanctissimo Patri, & Domino Pontio Claramontensi Episcopo, frater Stephanus de sancto Eburnio, salutem, & cum omni devotione reverentiam. Premit, fateor, imperitiam meam, & quærentis auctoritas, & novitas quæstionis. Accedit moles verecundiæ meæ, Pater, quod in tanta consultatione vestra Domino Parisiensi me jungitis, camelo culicem, cedro carduum, Hy-lam Herculi comparantes. Scriba doctus in regno cælorum profere de thesauro suo nova, & vetera, quæstionibus vestris in profunditate sensus, & sublimitate scientiæ respondit, & cœlesti oraculum suum facili vobis absolvit epistolâ. Felix lingua! Divinam ejus responsum, ut Thebais Aeneida longè sequor, & vestigia semper adoro. Moveret in contrarium, si absque sacris ejus apicibus mihi quæstio moveretur.] Hactenus Stephanus humiliter de se ipso: at de quæstione in contrariam partem decisa, seu decidenda, ut ipsi videbatur, ita subjungit: [Qui sacramentum instituit Baptismi, formam tradidit baptizandi. Ite, inquit, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Qui potestatem baptizandi sibi retinuit in hac forma, mysterium aliis concessit? Nemo dixerit, quia quod dicitur: Ite, docete omnes gentes, vel sacramenti obtineat substantiam, vel exprimat formam. Teneamus, quod sequitur: Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Nondum ibi legi: Baptizantes eos, & dicentes: Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Si baptizare, inungere, & baptismus inunctio est, quid aliud sunt baptizantes, nisi inungentes? Inungens ergo cum intentione baptizandi, si proferat, quod Veritas jubet, id est: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti; baptizasse videtur, & formam à Christo traditam complevisse. Etiam hæreticos, si hæc tremenda verba protulerint, Catholicam formam tenuisse dicemus: Novatiani (inquit Innocentius) tremendis nominibus Patris, & Filii, & Spiritus sancti baptizant. Nec apud eos de unitate potestatis divinæ, hoc est, Patris, & Filii, & Spiritus sancti aliquando quæstio mota est. Sed & P. Augustinus de Ecclesiasticis regulis: Si qui, inquit, apud illos hæreticos baptizati sint, qui in sanctæ Trinitatis confessione baptizant, & veniunt ad Catholicam fidem, recipiantur quidem ut baptizati, ne sanctæ Trinitatis invocatio, vel confessio annulletur. Si ab hæreticis baptizati in confessione Trinitatis ab Ecclesia recipiuntur, ne Trinitatis invocatio, vel confessio annulletur: quare non baptizatus dicitur, qui à laico catholico dicitur: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, tertio mensus est? Nam si hoc non admittitur, confessio, vel invocatio Trinitatis, quæ sibi facta est, tanquam quæ nihil contulit, annullatur. Idem ad Orosium: Idem baptisma est, & hæreticorum, scilicet qui in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti baptizant: & Ecclesia Catholica. Et ideo eos Ecclesia non rebaptizat, qui in nomine Trinitatis baptizati sunt. Et ipsa est profecto forma sacramenti. Ecce quia formam sacramenti hanc esse dicit, immergere scilicet, in nomine Patris, &

Filii, & Spiritus sancti: non additur: Ego te baptizo, vel immergo. Idem de unico baptismo: Nequaquam dubitarem, eos habere baptismum, qui ubicunque, vel à quibuscunque illud evangelicis verbis consecratum, sine simulatione, & cum aliqua fide acceperint. Vide, Pater, quia solis verbis, & evangelicis consecratur baptismus. Nusquam autem in toto Evangelio lego: Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti; sed tantum: Baptizantes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Sed & Zacharias Papa Bonifacio Episcopo: In Synodo Anglorum decretum & firmissimè præceptum, & diligenter demonstratum esse dignoscitur, quod quicumque sine invocatione Trinitatis mensus fuisset, sacramentum regenerationis non haberet. Quod omnino verum est, quia si mensus in fonte baptismatis quis fuerit sine invocatione Trinitatis, perfectus Christianus non est, nisi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti fuerit mensus. Non ait: Nisi qui baptizat, dixerit: Baptizo te in nomine Patris. Plura possem colligere, Pater, quæ in hac parte me movent, & motæ quæstionis solutionem promovent. Verum quia timeo & prolixitatis argui, & procacitatis notari, parco chartulæ, parco & tamæ meæ. Opiniones profundo, non assertiones: paratus, ut dixi, summi, & catholici viri Domini Pacificentis sequi vestigia, non tamen adactus in alicujus jurare verba. Clausulam tamen, quæ à baptizantibus solet, & debet dici, scilicet: Ego te baptizo, summâ reverentiâ deosculor, summo studio amplector. Eam mater Ecclesia sic induxit, ut esset de solennitate mysterii, non de substantia sacramenti. Nam si aliud dixerimus, absque medio continebimur damnatos, quos in necessitatis articulo novimus à laicis baptizatos. Hoc enim solum dicere solent, qui litteras ignorantes parvulos undaizant: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. In quibus verbis eandem virtutem inesse, quam in latinis syllabis idem significantibus, & credimus, & fate-mur. Vehementer tamen arguendos, & poenitentiam afficiendos dixerim Sacerdotes, qui vel per negligentiam, vel per imperitiam aliquod omiserint de verborum solenni dignitate. Qui præmissis rationibus fidem adhibuit, baptizatum taliter: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, non iterum baptizabit. Iraque qui sic eum baptizavit, & spiritalis pueri pater, & matris ejus compater effectus est. Unde etiam uxor ejus prius non erat, impediende compaternitate, iudicio meo, cum ea non contraheret matrimonium, cum qua etiam prius contraxisset, secundum quod Deus dedit Papa asserit, nullo modo sese in conjugio cum ea reciperet. Nec obloquitur, quod Joannes Papa Anselmo Episcopo scribit capitulo, Ad limina B. P. tri; ibi namque de conjunctis, hic agitur de modo conjungendis. Et certè multa impediunt matrimonium contrahendum, quæ non dirimunt contractum. Nam & idem Papa in eodem capitulo rationem subdit, quare conjuncti ob talem causam non separantur. Quod fieri, inquit, nullatenus debet, dicente Scripturâ, à Domino junctam esse viro uxorem, & quos Deus conjunxit, homo non separet. Ubi planè loquitur de conjunctis, qui fortè aliter diceret de conjungendis. Valeat Sanctitas vestra.]

His contrariis responsis, utroque gravi, altero aucto-

auctoritate respondentis; altero, quod negari non potest, subtilitate, effectum est, ut Pontius neutri parti adhaerens confuluerit Alexandrum Tertium, qui in praesenti textu respondit, huiusmodi baptismum nullum esse.

2. (b) *Ter in aqua immerferit.* Trina mersio cum invocatione Patris, & Filii, & Spiritus sancti, in principio Ecclesiae celebris, & à Sanctis PP. recepta fuit ad fidem sanctam, & individuae Trinitatis, unitatem, & distinctionem stabiliendam, cap. siqui 79. cap. de trina, 80. de consecr. dist. 4. Vigilius epist. 1. cap. 2. ibi: *Derenaſcentium trina mersione, de baptismo quoque solemniter adimplendo, similiter quid Apostolica vel sanxerit, vel obseruet auctoritas, in subiectis tua charitas euidenter agnoscat.* Dionysius Arcopag. Eccles. Hierarch. cap. 2. ibi: *Ille quidem à Sacerdotibus secum ferentibus aquam adducitur ad Pontificis manum: Pontifex autem supernè adflans, cum rursus per aquas sub Pontificis manu Sacerdotes eis, qui initiantur, in clamarunt nomen, ter illum Pontifex mergit, ac trinam illius immersione, & mersione tres beatitudinis diuinae personas in clamarunt.* Athanasius q. 174. *Quod infantem ter in aquam immergimus, & ter educimus, mortem & triduanam Christi resurrectionem significamus.* Synodus CP. can. 7. *Eunomianos, qui in unam demersionem baptizantur, ad Ecclesiam venientes admittimus, sed postea baptizamus.* Cyprius Hierosolym. catech. 2. *Basilium Magnus de Spiritu sancto, cap. 27. Tertul. de corona militis, cap. 3. Denique ut à Baptismate agrediar, adituri contestamur, nos renunciare diabolo, & pompa eius, & angelis eius: dehinc ter mergimur. Et aduersus Praxeam, cap. 16. Et post resurrectionem spondens missurum se discipulis promissionem Patris, & novissime mandans, utingerent in Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, non in unum; nam nec semel, sed ter ad singula nomina in personas singulas unguimur.* D. Augustin. homil. 91. de tempore: *Quando in saluari lavacro tertio Christiani merguntur, tunc Aegyptii, id est originalia peccata, vel actualia crimina, quasi rubro mari sepeliuntur.* Leo I. epist. 4. cap. 3. *Sepulturam triduanam imitatur trina demersio, & ab aquis eleuatio resurgens.* Et cap. multi, de consecr. dist. 4. Concil. Tolet. 4. can. 5. *Gregorius Magnus in lib. sacram. de baptismo infantum, ibi: Deinde baptizat eum Sacerdos sub trina mersione, tantum sanctam Trinitatem iruocans, ita dicendo: Ego te baptizo in nomine Patris, & mergat semel; & Filii, & mergat iterum; & Spiritus sancti, & mergat tertio.* Et lib. 1. epist. 41. *Alia refert Jodocus Coccius tom. 2. thesauri, art. 5. de baptismo. Immo ex traditione Apostolorum diu id in Ecclesia seruatum fuisse, videlicet ut qui ad fidei sacramentum accederent, ter in aqua mergerentur, constat ex S. Basilio lib. de Spiritu sancto, cap. 27. dum inquit: *nam ter immergi hominem, unde est traditum? reliqua item, quae sunt in baptismo, veluti renunciare satanae, & angelis eius, ex qua scriptura habemus? Nonne ex privata & arcana traditione? Sancto etiam Hieronymo in dialog. aduersus Luciferianos: Exigis ubi scriptum in actibus Apostolorum? Etiam si scriptura auctoritas non subisset, totius orbis in hanc partem consensus instar praeccepti obtineret: nam & multa, quae per traditionem in Ecclesia observantur, auctoritatem sibi scripturae legis usurpauerunt.* Et ex can. 49. Apost. cap. si quis 79 de consecr. dist. 4. ita cauetur: *Si quis Episcopus, aut presbyter non trinam mersionem minus mysterium celebret, sed semel mergat in baptisma-**

te, quod dari videtur in Domini morte, deponatur. Immo & ex Christi praeccepto trinam mersionem provenire, docuerunt Pelagius in dist. cap. multi, S. Joan. Chrysof. homil. de fide in Patrem, & Filium, ibi: *Omnibus mysterium veluti signum imponens Dominus in tribus mersionibus aquarum baptismum discipulis suis tradidit dicens: Euntes docete.* Sed postea cum Arrianorum haereticis in pluribus regionibus, praecipue in Hispania, grafaretur, multique propterea, quo tres naturas diuinas in tribus personis esse demonstrarent, trinam mersionem uterentur, visum est Gregorio Magno, ut in Hispania sub unica tantum mersione baptismus administraretur, ut constat ex epistola 41. ipsius Gregorii, relata à Gratiano in cap. de trina, de consecr. dist. 4. & constitutione Concilii Toletani 4. relata in c. propter 85. de consecr. dist. 4. Quorum constitutionum meminit Walfridus Strabo lib. de rebus Eccles. cap. 26. dum ait: *Alii trinam immersionem volumus in similitudinem triduanæ sepulturae, ut in canonicis Apostolorum statutum habetur, & Romanorum consuetudo obseruat: alii unam, propter diuinitatis unitatem contendunt, ut in Concilio Toletano plenissime habetur, ubi etiam commemoratur, quod B. Gregorius interroganti super hac Leandro inter cetera, ita responderit, quia in una fide nihil officit Ecclesia consuetudo diuersa.* Unde non est, cur reprehenda Alcuinus epist. 69. *Hispanos, quod unica tantum mersione in baptismo uterentur; & oppressus praedicta auctoritate D. Gregorii illum in dubium reuocat: quem merito refellit Hugo Menardus in notis ad Sacram. D. Gregorii, fol. 101.*

Unde constans est Canonistarum, & Theologorum sententia, adessentiam, & validitatem huius sacramenti sufficere quamlibet abluitionem aqua factam, siue per aspersionem, siue per immersionem, ut docent Coriolanus in can. 50. Apost. Loaysas in dist. can. 5. Concilii Tolet. 4. Granados tom. 5. controu. tract. 4. de baptismo, Durandus de rebus Eccles. lib. 1. cap. 19. num. 36. Brissonius in l. die Dominica, C. Theod. de praedictis, fol. 134. Vicecomes de rebus baptismi, lib. 4. cap. 6. Torreblanca lib. 2. de iure spirit. cap. 3. Pamelius in notis ad D. Cyprianum, epist. 66. Beccanus tom. 5. opuscul. controuers. 5. fol. 296. in parvis, Nec contrarium docetur in Synodo CP. 1. can. 7. quatenus ibi Patres statuunt: *Eunomianos, qui in una demersione baptizantur, ad Ecclesiam venientes admittimus, sed postea baptizamus.* Nam ab Eunomianis baptizati iubentur baptizari, quia utebantur falsi baptismi formâ, ut videtur est apud Epiphanium libro 3. heresi 56. Quare praedicta Concilii verba non comprehendunt Catholicos, qui verè de Trinitate sentientes, & recta baptismi formâ utentes, unica mersione baptizati sunt, Nec obstat, trinam mersionis usum ex Domini praeccepto, iuxta Chrysostomum, & Pelagium supra relatos, aut saltem ex traditione Apostolica, iuxta D. Basilium, & Hieronymum supra transcriptos, provenire: sed Apostolicae traditionis omnino seruanda sunt, ut late probat Ayala de Eccles. tradit. Azor lib. 8. instit. cap. 4. *Causa de locis Theol. lib. 4. cap. 6.* Nam respondetur, diuini praecceptum non extare de trina mersione, sed de invocatione expressa Trinitatis pro forma Baptismi: ad quam referendi sunt Chrysostomus supra relatus, & Pelagius in dist. cap. multi, omisso Turriano in explen. Clementis lib. 6. cap. 16. Nec quod de traditione Apostolica dicebantur, obstat;

obstat; nam traditiones in duplici sunt differentia, ut exponunt Ayala *supra*, Vazquez 2, 2, *quæst.* 2, *artic.* 10, *dub.* 6. Alia enim sunt Divina, alia Apostolica, Ecclesiastica alia. Divina dicuntur, quas Apostoli ab ipso Christo Domino acceperunt, vel quas ipsi Spiritu sancto dictante constituerunt, tanquam electi Magistri, atque Rectores Ecclesiæ; quales sunt canones Apostolorum, Ecclesiastica verò dicuntur, quas usus, & consuetudo Ecclesiæ observat. Unde dicendum est, traditiones divinas ad jus divinum referri, & eandem cum illo habere auctoritatem, de quibus intelligitur D. Paulus 2. *ad Thessalon.* cap. 2. ibi: *Tenete traditiones, quas accepistis, sive per sermonem, sive per epistolas nostras.* Et declaratum fuit in Concilio Tridentino *session.* 4. Traditiones verò Apostolicæ eandem habent auctoritatem, ac sacri canones Apostolorum; & etiam Ecclesiastica traditiones eandem vim habent, ac constitutiones scriptæ. Unde cum trina mentionis usus ex Apostolica, non verò Divina traditione proveniat, rectè ex rationibus *supra* traditis immutari potuit. Nec tandem obstat *canon* 50. Apostolorum, relatus in *cap. si quis presbyter* 79. *de consecrat. distinet.* 4. Nam *canon* ille prolatus est contra eos, qui invocata tantum Domini morte, sub unica mentione baptizabant: & tantum in eo docetur, contra jus divinum esse, omisâ Trinitatis expressâ mentione, tantum sub invocatione mortis Christi baptismum conferre: non verò ibi docetur, usum unice mentionis esse contra præceptum divinum. Quæ solutio facile colligitur ex ratione, quam adducunt Apostoli in illis verbis: *Non enim dixit Dominus. In mortem meam baptizate; sed: Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.* Illud tandem notandum est, olim in trina mentione semel duntaxat formam prolata fuisse, ut probat Alcuinus *epist.* 81. sed quamlibet mentionem ad expressionem cujuslibet personæ factam, juxta Divum Gregorium in *lib. sacrament.* & Tertul. *supra* relatos. Baptizandos verò interrogari ad singulas personas, liquet ex S. Ambrosio *lib. 4. de sacrament.* cap. 17. in illis verbis: *Interrogatus es, Credis & in Deum Patrem omnipotentem? Dixisti, Credo, & misisti. Interrogatus es, Credis & in Dominum nostrum Jesum Christum, & in crucem ejus? Dixisti, Credo, & misisti. Tertio interrogatus es, Credis in Spiritum sanctum? Dixisti, Crede, tertio, misisti.* Nec interest ad valorem baptismi, ut mentionem sequatur emersio, ut quia urgente necessitate quis infantem morientem in flumen, aut puteum conjecerit, ut docent Suarez *tom.* 3. in 3. *parte, disp.* 20. *sect.* 3. Valentia 7. *p. disp.* 4. *q. 1. punct.* 2. Aegidius Koninch. 3. *p. q. 66. num.* 68. Vazquez 3. *p. in 3. disp.* 145. *cap.* 5. refragantibus Soto, Molano, & Henriquez apud Theophilum *tract. de sect. infantum, cap.* 7. *num.* 5.

(c) Spiritus sanctus.] Et ita tres personas esse

explicite appellandas, ut baptismus possit valide administrari, constat ex *cap. firmiter, de summa Trinitate, cap. si revera, cap. multi, cap. in synodo, de consecrat. dist.* 4. ex innumeris Patribus probant Vazquez 3. *part. disp.* 143. *cap.* 3. Gilbertus Schebavius *lib. 2. de Trinitate, cap.* 7. Scholastici cum Divo Thoma 3. *part. quæst.* 66. *articul.* 3. Bellarm. *de baptismo, cap.* 3. ex Christi institutione: cujus institutionis ratio fuit, quod docuerit Dominus, in ipso Ecclesiæ vestibulo, ac cæterorum sacramentorum janua, fieri explicitam, & distinctam propositionem verticis mysteriorum, tum quoad essentiam unitatem, tum quoad personarum multiplicitatem. Nec obstat, Apostolos baptizasse tantum in nomine Jesu, ut refertur *Actuum Apost.* cap. 2. *10. 11. & 19.* Unde exitimavit Divus Ambrosius *lib. 1. de Spiritu sancto, cap.* 3. Apostolos in solo Jesu nomine baptizasse, idque sufficere; quia qui unum dixit, Trinitatem signavit. Convenit Sancto Ambrosio Nicolaus I. *cap. à quodam, de consecrat. distinet.* 4. Sed & Beda in *cap. 10. act.* Ambrosium refert, & unâ personâ expressâ reliquas eo ipso signari censet; atque adeo per unitatem nominis expleri mysterium profiretur. Præcaveat Sanctus Athanasius in *lib. de Trinitate* ibi: *Nunquid prævaricatores mandati Salvatoris Apostoli effecti, & contra traditionem ejus baptizaverunt tantam multitudinem? Non enim scriptum est, baptizasse eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti; sed tantum in nomine Domini Jesu. Nunquid ergo prævaricati sunt? Absit: nam licet filii nomen tantummodo dicatur, habet tamen & Patrem, & Spiritum sanctum pronuntiatum.* Similia legas apud Ferrandum *epist. ad Anatolium.* Adhuc tamen dicendum est cum sancto Cypriano *epist.* 73. Fulgentio *lib. de lucarn. & gratia Christi, cap.* 11. Beda *quæst.* 14. *variæ.* baptismum in nomine Jesu collatum intelligi secundum Christi institutionem cum expressione trium personarum, ut aperte habetur *cap. 19. Act.* quia ut insigniter ait Facundus *lib. 1. pro tribus capitulis, cap.* 3. *Quod in nomine Domini Jesu hi, quos memoravimus, baptizati narrantur, non ex eo credendum auctor, quia non in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti baptizati sunt, ut etiam in ipsis servaretur verbum à Domino constitutis forma baptismi; sed quia hoc erat insinuandum, quod baptismus non fuerant baptizati, sufficere judicatum est, ad discretionem ipsius novi baptismi solum nomen Domini Jesu memorare.* Theophilus *tom.* 15. in *Heter. fol.* 5. Ant. Perez in *pentat. fidei, vol.* 4. *de R. P. cap.* 3. *num.* 76. Maccæo *de clavibus Petri, lib.* 4. *cap.* 5.

In præfenti textu repetentes exponunt formam sacramenti Baptismi, quam nobis audientibus ex suggestu illustravit perdoctus, & semper colendus D. Martinus Lopez de Hontiberos, Archiepiscopus Valentinus in *tract. de bapt. art.* 3. à quo Doctor Garanna præsentem repetitionem transcripsit.

CAPUT III.

(a) Alexand. III.

DE quibus dubium est, an baptizati fuerint, baptizentur his verbis præmissis: Non te rebaptizo; sed si nondum baptizatus es, ego baptizo te.

D. D. Gonzal. in *Decretal. Tom. III. Pars II.*

H h h h

NOTÆ.